

AANBEVELINGEN

geformuleerd op de slotzitting van het symposium op 16 maart 1984

A. INHOUD

1. Het verdient aanbeveling om, naast de reeds bestaande indirecte, en vaak via informele kanalen gegroeide invloed van de doctrine op de wetgeving, een grotere directe invloed op de wetgeving na te streven, en dit zowel op juridisch-technisch als op inhoudelijk vlak.
2. Het verdient aanbeveling, onder erkenning van de politieke primauteit, doelmatigheidscriteria en toetsingscriteria voor wetgevingsbeleid uit te werken, teneinde de wetgever voor te lichten omtrent een sober, hanteerbaar en doeltreffend normeringsbeleid(1).
3. Gelet op het pluralisme van de samenleving, behoort het tevens tot de taak van de doctrine, inhoudelijke opties m.b.t. voorgenomen wetgeving voor te stellen. Daarom verdient het aanbeveling dat de doctrine zou worden bevraagd naar het formuleren van mogelijke alternatieven.
4. Het verdient sterke aanbeveling om de doctrine een ernstige inhoudelijke rol toe te bedelen in het uitwerken van algemene beginselen en regels in de diverse takken van het recht. Tevens moet de doctrine ernstig worden genomen in haar inhoudelijke beoordeling van wetgeving, voor zover deze ertoe strekt, in het kader van de democratische rechtsstaat, de algemene beginselen van behoorlijke wetgeving te handhaven.
5. Om dit ten volle te kunnen realiseren, verdient het aanbeveling dat in de juridische opleiding (universitair en post-universitair) én in de doctrine zelf, meer aandacht zou worden besteed aan de theorie en praktijk van de wetgeving, alsook aan de wetgevingsmethodologie.

B. VORM

6. Het verdient aanbeveling om in het wetgevingsproces geregeld, en zo mogelijk in een vroegtijdig stadium, beroep te doen op externe deskundigen, of minstens de mogelijkheid te scheppen, voor en tijdens de parlementaire discussies, deskundigen betreffende de te regelen materies te horen. De openbaarheid van deze deskundige adviezen dient de regel te zijn.
7. Het is noodzakelijk dat deskundige wetgevingsambtenaren aan elk ministerieel departement en aan het Parlement worden toegevoegd. Het is tevens noodzakelijk dat deze ambtenaren hun taak binnen een behoorlijk organisatorisch kader kunnen vervullen, en dat hun adviezen ernstig worden genomen.
8. Het verdient aanbeveling dat het Parlement, minstens voor inhoudelijk belangrijke, en niet per definitie dringende ontwerpen, vóór de eindstemming in commissie, een redelijke „bezinningsperiode” in acht zou nemen, tijdens dewelke de doctrine het ontwerp kan beoordelen.
9. Het verdient aanbeveling, waar mogelijk, het voorgenomen effect van wetgeving op voorhand na te gaan, mede door het ontwikkelen van economische, sociale, fiscale e.a. modellen, aan de hand waarvan de effecten én neveneffecten van de in te voeren norm worden gesimuleerd.
10. Hoewel effect-rapportering en evaluatie van totstandgekomen wetgeving nuttig en soms noodzakelijk zijn, wordt grote omzichtigheid aanbevolen m.b.t. tijdelijke of zgn. experimentele wetgeving, en wordt tevens gewezen op de noodzaak van een kosten-baten-analyse van voorgenomen evaluatieprojecten.
11. Mede in dit verband verdient het aanbeveling op oordeelkundige wijze maatschappijwetenschappen in het wetgevingsproces te betrekken.
12. Het verdient tenslotte aanbeveling de kanalen van samenwerking tussen wetgeving en doctrine in België en Nederland te inventariseren, beter te structureren en onderling te vergelijken. In dit verband dringen de deelnemers van het colloquium eenparig aan op een vernieuwde aanpak van een voortreffelijk model van

AANBEVELINGEN

inbreng van de doctrine, met name de Benelux-Studiecommissie voor eenmaking van het recht.

(1) Er kan worden verwezen naar de 13 toetsingspunten welke in Nederland, met het oog op een sober en terughoudend wetgevingsbeleid, door de Commissie-Geelhoed werden geformuleerd:

1. Beslissingen tot overheidsingrijpen moeten steeds gebaseerd zijn op een zorgvuldige analyse van het te bestrijden maatschappelijke verschijnsel onder explicitering van de beoogde effecten en onder afweging van het meest geschikte (centrale of decentrale) niveau daarvoor.
2. Na de voorlopige beslissing dat centraal ingrijpen geboden is, moet nog worden gezien of daarvoor nieuwe regelgeving noodzakelijk is.
3. De doelstellingen achter een regeling moeten steeds volledig weergegeven, duidelijk onderscheiden en nauwkeurig geformuleerd worden.
4. Bij de uitvoering van op verwante terreinen betrokken regelingen, moet rekening worden gehouden met de noodzaak tot coördinatie en afweging van hun doelstellingen.
5. Voor de normstelling gelden eisen van eenvoud, herkenbaarheid, bestendigheid en evenredigheid, terwijl teveel uitzonderingen vermeden moeten worden.
6. Delegatiebevoegdheden, indien al noodzakelijk, dienen zoveel mogelijk normatief gebonden te zijn.
7. De handhaafbaarheid van de regeling verdient bij de voorbereiding ervan, de grootste aandacht.
8. Bestuursinstrumenten dienen te worden getoetst op hun doeltreffendheid en op mogelijke onbedoelde neveneffecten.
9. Externe beleidslasten voor de particuliere sector dienen zo nauwkeurig mogelijk bepaald te worden.
10. Hetzelfde geldt voor de interne beleidslasten, waaronder begrepen de horizontale en verticale coördinatiekosten.
11. Ter beperking van de beleidslasten dient gestreefd te worden naar sobere procedurevoorschriften, duidelijke competentieafbakening, terwijl duplicering van beleid via beïnvloedingsmechanismen vermeden dient te worden.
12. Ter beperking van de lasten voortvloeiend uit rechtsbescherming dient men terughoudend te zijn met vage normen, open bevoegdheden, cumulering van beslissingsbevoegdheid en preventieve rechtsbescherming.
13. Bestuursinstrumenten dienen getoetst te worden op hun doelmatigheid en evenredigheid in het licht van hun lasten en dat van het ermee beoogde doel. Daarbij valt na te gaan of aanpassing van de doelstelling ter wille van lastenverlichting uit evenredigheidsoogpunt aanbeveling verdient.

(Vermindering en vereenvoudiging overheidsregelingen. Commissie-Geelhoed formuleert criteria voor sobere wetgeving, *Ned. Staatscourant*, nr. 50, 9 maart 1984).